

MANIFEST

HEEL DEN HAAG LEEST

MANIFEST

Heel Den Haag leest

Dit manifest heeft het doel de leesvaardigheid en de leesmotivatie van kinderen, jongeren en volwassenen in de regio Haaglanden te vergroten. Het is belangrijk dat kinderen en jongeren goed kunnen lezen, maar een groot deel van de jeugd schiet hierin tekort. Dat heeft grote impact op hun ontwikkeling en welbevinden. Ook kent de stad een hoog percentage laaggeletterde volwassenen. De ondertekenaars van dit manifest brengen lezen structureel onder de aandacht en sluiten daarmee aan bij de landelijke oproep tot een leesoffensief (De Leescoalitie, 2020).

Belang taal en lezen

Dit manifest legt de focus op lezen, omdat lezen een direct effect heeft op de ontwikkeling van de taalvaardigheid (Mol, nr 3, 2011). Lezen is om meer redenen belangrijk. Zo vergroot het je blik op de wereld en het stelt je in staat om het denken en handelen van jezelf en anderen te begrijpen. Het draagt bij aan je persoonlijke vorming. Lezen ontwikkelt het creatief denken, het analytisch vermogen en het traint de concentratieboog. Wie leesvaardig is, heeft toegang tot kennis, kan actief deelnemen aan de maatschappij en plezier beleven aan lezen.

Leesvaardigheid is daarnaast van kapitale betekenis voor de economie en voor het creëren van een goed opgeleide beroepsbevolking die de uitdagingen van de 21e eeuw aankan. Bovendien is goed kunnen lezen van vitaal belang voor het functioneren van onze democratie. Goede lezers weten zich staande te houden in een wereld van echt nieuws en nepnieuws en kunnen teksten kritisch wegen.

Lezers worden niet geboren, maar gemaakt

Lezen moet je leren. Wie opgroeit in een taalarm gezin, waarin (voor)lezen niet gangbaar is en de stimulans om te praten en van gedachten te wisselen en te genieten van taal en lezen klein is, begint op achterstand. Deze kinderen en jongeren missen de broodnodige talige basis en kennis van de wereld die nodig zijn om goed te leren lezen. Lezen op school wordt voor hen steeds meer een vervelende plicht, ze zien op tegen langere teksten en ze vermijden het lezen van boeken. Dat is een probleem, want om beter te worden in lezen moet je veel lezen (De Leescoalitie, 2020). Goede lezers daarentegen, groeien vaak op met boeken, zien hun ouders lezen en zijn zelf voorgelezen. (van Bergen, van Zuijlen, Bishop, & de Jong, 2016).

Actieplan: lezen toegankelijk en vanzelfsprekend maken

Dit maakt het makkelijker om te leren lezen en zelfstandig te blijven lezen.

Leesvaardigheid schiet tekort

De cijfers over de tekortschietende leesvaardigheid zijn alarmerend. Momenteel telt Nederland 2,5 miljoen mensen die onvoldoende taalvaardig zijn om internet of sociale media te kunnen gebruiken, of om bijvoorbeeld bewegwijzering te kunnen lezen, of een bijsluiters. In Den Haag was in 2021 maar liefst een kwart van de Hagenaars laaggeletterd en in sommige stadsdelen loopt dit percentage op tot vijftig procent, tegenover een landelijk gemiddelde van twaalf procent (Gemeente Den Haag, 2021).

Van bijna vijfentwintig procent van de Nederlandse vijftienjarigen is de leesvaardigheid zo gering dat zij laaggeletterd dreigen te worden. Daarnaast ervaren Nederlandse leerlingen minder plezier in lezen dan leerlingen uit andere landen (PISA 2018). Een daling in leesplezier gaat hand in hand met een daling in leesvaardigheid (Dood, Gubbels, & Segers, 2020). Alle redenen dus om de leesvaardigheid en de leesmotivatie te vergroten en om de laaggeletterdheid in Nederland terug te dringen.

In de regio Haaglanden moet lezen voor iedereen toegankelijk en vanzelfsprekend worden. Daartoe is het belangrijk om te werken aan leesplezier: want dat wat leuk is, doe je vaker en gaat je makkelijker af. Daarom maken de ondertekenaars van dit manifest met onderstaande vijf actiepunten het belang van lezen én leesplezier zichtbaar, hoorbaar en voelbaar in elke wijk.

- Wij creëren samenwerking tussen scholen (van voorschool tot en met hbo), bibliotheken en andere instellingen die mee kunnen werken aan leesvaardigheidsbevordering en leesmotivatie.
- Wij ontwikkelen voor de periode 2022-2026 plannen van aanpak die de leesvaardigheid en de leesmotivatie van zowel de jeugd als volwassenen in de regio Haaglanden vergroten en voeren die uit.
- Wij wisselen kennis en ervaringen uit rond de ontwikkeling van leesvaardigheid en het bevorderen van leesmotivatie en leesplezier.
- Wij stellen (onderwijs)tijd beschikbaar voor vrij lezen en leesactiviteiten, met nadruk op leesmotivatie en lezen voor plezier.
- Wij stellen middelen beschikbaar om bovenstaande actiepunten uit te voeren en van de regio Haaglanden een rijke leesomgeving te maken.

Bibliografie

- De Leescoalitie. (2020, oktober). *Manifest-Leesoffensief*.
Opgehaald van Tijd voor een leesoffensief:
<https://tijdvooreenleesoffensief.nl/wp-content/uploads/2021/02/Manifest-Leesoffensief.pdf>
- Dood, C., Gubbels, J., & Segers, E. (2020). *PISA-2018 De verdieping: Leesplezier, zelfbeeld bij het lezen, leesgedrag en leesvaardigheid en de relatie daartussen*. Nijmegen: Expertisecentrum Nederlands. Opgehaald van <https://www.pisa-nederland.nl/wp-content/uploads/2020/10/PISA-2018-De-verdieping-Leesvaardigheid.pdf>
- Gemeente Den Haag. (2021, maart). *De taal van meedoen - Taalnota gemeente Den Haag*. Opgehaald van Den Haag raadsinformatie: https://denhaag.raadsinformatie.nl/document/9955570/1/RIS307986_Bijlage_1_Taalnota
- Heel Rotterdam Leest. (2021). *Manifest Heel Rotterdam Leest*. Opgehaald van <https://static1.squarespace.com/static/61262ef936b2332b37905233/t/61544239bd3f551845bf64d5/1632911931608/HeelRotterdamLeest-Manifest.pdf>
- Mol, S. e. (nr 3, 2011). Lezen loont een leven lang: de rol van vrijetijdslezen in de taal- en lesontwikkeling van kinderen en jongeren. *Levende Talen Tijdschrift*, 3-15.
- PISA 2018. (sd). Opgehaald van PISA Nederland: <https://www.pisa-nederland.nl/pisa-2018/#rapportleesvaardigheid>
- van Bergen, E., van Zuijen, T., Bishop, D., & de Jong, P. F. (2016). Why Are Home Literacy Environment and Children's Reading Skills Associated? What Parental Skills Reveal. *International Literacy Association*.

De partners

- ROC Mondriaan
De Haagse Hogeschool
Bibliotheek Den Haag
ProBiblio
Basisschool Onze Wereld
Stichting Kinderopvang 2Samen
Basisschool De Fontein
VO school het Maris College
Het Kinderboekenmuseum/het Literatuurmuseum Den Haag
Paagman
De Voorleesexpress
Stichting Lezen en Schrijven
Stichting Lezen